
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**

Tâm Địa

<blockquote>Kalama tri ân bạn HT Vui ghi chép.</blockquote>

Tuần này tôi lại nói về một đề tài tương tự, có nội dung tiếp nối, đó là bàn về chữ Tâm / Tâm địa = cõi đất, nội tâm.

Lấy mắt mà nhìn sơ qua thế giới xung quanh mình, mình thấy, chúng sanh thiên hình vạn trạng, từ loài động vật 4 chân, 2 chân, nhiều chân, không chân, có những loài chúng sinh mình không lấy mắt thường nhìn được. Đặc biệt dân Á Châu nhiệt đới chỉ cần đỡ tấm gỗ, tấm tôn lên là ở dưới biết bao nhiêu con, đưa cái xèng xúc đất lên biết bao nhiêu con.

Chúng sanh có đặc điểm sinh học, sinh hoạt khác nhau. Họ không nghĩ nó là chúng sinh như mình. Kể cả người phật tử biết chút ít phật pháp cũng khó ngờ những con côn trùng li ti cũng có thân phận y hệt chúng ta. Nghĩa là tuy nó nhỏ bé, u mê nhưng nó có chiều dày luân hồi trong quá khứ, y hệt chúng ta, và có tương lai thăm thẳm mịt mù như chúng ta vậy.

Cũng trôi lên lặn xuống y chang vậy. Tương lai sanh tử giống hệt nhau nghĩa là nếu không chấm dứt sanh tử bằng trí tuệ giác ngộ thì quãng đời còn lại của chúng ta thăm thẳm, vô cùng vô tận.

Quãng đường đó được kéo dài thông qua chữ “Tâm” trong cái tâm còn mê mờ, vô minh, phiền não, tham ái thì chỉ đi tới, không điểm dừng. Có tu tập thì còn may ra có điểm dừng. Đây là lý do thiên tông có Thập mục ngư đồ.

Tâm = con trâu; còn mình như người chăn trâu.

Chính vì cái tâm nó mới dẫn mình về các đích đến thông qua các hành trình khác nhau.

Hôm nay tôi điểm lại một vài bài kinh về tâm địa có thể quý vị sẽ ngạc nhiên.

Kinh pháp cú, Phật dạy: giữa biển đời sanh tử bao la, ai người có trí tuệ giác ngộ như người trên lầu cao nhìn xuống thiên hạ, bá tánh dưới chân=> Tâm = lâu đài.

Có trường hợp, tâm như vũng sinh. “Này các tỳ kheo có những người ta nhìn nội tâm của họ ta thấy họ còn cứu được, ... như có người lọt xuống hồ phân, lọt xuống mắt cá, đầu gối, thắt, lưng, ngực, cổ, ngang mặt, ló chỏm tóc, nhúm tóc cứu được, nhưng không ló lên cái gì hết thì đức Phật không cứu được” ==> Tâm = Hồ phân.

Tùy theo các điều kiện tu học mà mình có được hay không, mà chúng ta có thể tu tập nội tâm mình hay không. Điều kiện tu học là gì.

Cuộc luân hồi đáng sợ vì điều kiện tu tập rất khó, vì 4 lẽ: Khuynh hướng bất thiện quá mạnh >>> Người lành ít hơn người ác, bạn lành ít hơn bạn xấu, minh sư ít hơn tà sư >>> Mình dễ đón nhận hướng dẫn sai lệch hơn hướng dẫn đúng đắn, dầu mình là Phật tử, học đạo. Vì tất cả phàm phu có 2 khuynh hướng đi tìm chân lý : nhìn vấn đề như nó là, nó sao thấy nó vậy & Nhìn như mình muốn, đa phần phàm phu thích nhìn như mình muốn hơn như nó là. Vì có nhiều bài pháp đi ngược suy nghĩ, sở thích, trình độ, khả năng hình dung, liên tưởng,... của mình nên mình chống. trường hợp này rất phổ biến ở phàm phu chúng ta. Dựa vào nền tảng của mình mình làm thước đo, ai nói ngược lại là mình chống. Cho nên, cuộc luân hồi có mấy cái đáng sợ. Khuynh hướng bất thiện mạnh hơn

thiện >> Người xấu nhiều hơn người lành>> đón nhận hướng dẫn sai lệch nhiều hơn hướng dẫn đúng đắn >>> bắt trắc, không biết đi về đâu.

Sinh ra nơi chốn thích hợp,

Đừng tưởng sao cũng được, miễn tôi có lòng. Thấy bên Úc không, muốn gặp chư tăng mà các vị phải ở đâu? Brisbane, Sydney,... Việt Nam thì các vị biết rồi. Ở Tây ninh, Bình Phước có gặp được chư tăng không? Sóc Trăng, Bạc Liêu thì gặp chư tăng Khơ Me thôi... mà tôi dám bảo đảm, Phật pháp mỗi nơi mình học một khác. Thứ hai, mình ở huê khác, ra tới thanh hóa, Quảng Bình, Vinh,... ra tới Hà Nội, Hà Giang, Cao Bằng Lạng Sơn khác nữa. Đừng nói tôi người Việt Nam, tôi đạo Phật đâu cũng vậy.

Cho nên, cơ hội đầu tiên tu tập là : Trú xứ.

Trong kinh nói, chư Phật ra đời nơi của các vị ra đời... tứ chúng có khả năng lui tới. Trên thế giới hiện giờ, mang tiếng mấy trăm quốc gia nhưng trình độ đại học khác nhau. Nhật Bản giàu như vậy chỉ 3, 4 đẳng cấp quốc tế thôi, Trung Quốc thì chỉ có Thanh Hoa, Phúc Đán; Một cái Hồng Kông, Một cái Singapore, đa phần tập trung Âu Mỹ. Âu = Tây Âu, Anh có..., Mỹ thì nhiều. >> Muốn ăn học tới nơi tới chốn, thì ở đâu?

Tiếp theo, mình thường tiếp xúc với ai? Cũng ở chỗ vắng mình nhưng địa phương mình không có điều kiện tra dồi. Vì sao? Vì không có thầy bạn tâm linh. Có giáo sư đại học, thương gia,... có nhưng để tra dồi tâm linh không có.

Trong kinh nói để tra dồi đời sống tâm linh cần : Trú xứ thích hợp ; Tiếp xúc người có thành tựu đời sống tâm linh ; Có điều kiện lắng nghe.

Các vị qua Myanmar, ngài Pa Auk bây giờ đâu nói chuyện được nữa đâu quý vị,..., ngài đi còn không nổi mà. Rồi Sitagu Sayadaw, một ông vua không ngài, ngài giỏi nhưng cực kỳ bận rộn, ngài Nandamalabhivamsa, ngài đi đi về về, ngài là giảng sư toàn quốc, thường xuyên thuyết pháp trên ti vi, trước đây ngài thỉnh thoảng còn đi nước ngoài,...

⇒ Trú xứ thích hợp, gặp minh sư thiện hữu mà mình có lắng nghe và người ta có chịu nói cho mình nghe hay không.

Cuối cùng, phải có thực tập. Chuyện thực tập, hành trì mà có lòng hành trì là chuyện khác.

Tùy thuộc vào những điều kiện đó trong vòng sanh tử luân hồi, khi sanh ra chúng ta có điều kiện tu tập hay không.

Trong kinh nói, ai đọc kinh tụng biết tôi nói kinh nào. Nãy giờ mình nói 2 bài kinh. Nội tâm = lâu dài. Trong Pháp cú, đức Phật nói nội tâm = mái nhà (vùng lợp, mưa xâm nhập vào)

Nói theo kinh Phật, có thứ là Tâm thức lâu đài, tâm thức nhà dột, tâm thức hoang mạc. Tâm thức nhà dột = nội tâm dễ bị tấn công bởi 6 trần = mái nhà vùng lợp, Tâm không có khả năng phòng ngự. Tâm lâu đài = tâm của người tiêu dao, trên nhìn xuống, ngoài nhìn vào thiên hạ, thân có thể ở phố chợ, kề cận dân gian nhưng tâm ở cõi ngoài rồi.

Tâm như phế tích = trung bộ kinh, bài 16, tâm hoang vu. Ngài Minh Châu căn cứ Hán tạng dịch là hoang vu, nhưng khela = lổm chổm, gồ ghề, hoang phế, bụi bặm. Cho nên gộp chung mình gọi phế tích, Ruin site, không được chăm sóc, khó tiếp cận. Đây ai người Quảng Nam biết trung tâm di chỉ Đồng Dương, sau nhiều năm được các bộ phận chính phủ quốc tế can thiệp, khai quật mà đường vào rất khó khăn, xa xôi, cây cối rậm rạp, đất đá gồ ghề, mà theo dân địa phương nói rắn lớn, nhiều lắm. Thế nào là nội tâm như phế tích = không được chăm sóc về tín, tấn, niệm, định, tuệ, hoang mang nghi hoặc về đức Phật, bậc Đạo sư của mình, không biết Ngài có như kinh mô tả không, hoang mang nghi hoặc về đức Phật, giáo pháp, tăng bảo. Thấy người xuất gia mà không biết ông này có đại diện cho Phật, pháp hay không. Họ không hiểu Tăng bảo thật sự là gì = người trên có Phật là thầy, có pháp trong lòng, dầu có tóc, dầu tại gia đình. Các vị đọc dùm "supatipanno đi đệ tử Thế Tôn gồm 4 đôi tám vị, trong đó không nói tăng, tục. Trong kinh, đức Phật kể đệ tử của Ngài chỉ có Thánh thôi. Vì chỉ cần bệnh hoạn mắt trí là Phật pháp là zero, chỉ có thánh thôi, chứng thánh rồi từ đó đến lúc Niết Bàn thì Phật, Pháp luôn trong họ. 4 đôi = sơ đạo – sơ quả, nhị đạo – nhị quả; tam đạo – tam quả ; tứ đạo tứ quả ; 8 vị = sơ đạo, sơ quả, nhị đạo, nhị quả,... Bất mãn với thầy bạn, có nghĩa là, Phật Niết Bàn rồi, còn lại tăng ni Phật tử, mình chống đối người này người kia, tu một

mình tu nổi hay không? Các vị có thấy các vị tôn túc Thái Lan, Tích Lan gặp nhau các vị hoan hỷ lắm, nhìn các vị tôn túc đánh lễ nhau nhìn

Ngài Sitagu gặp ngài thiền sư Pa Auk quý xuống đánh lễ. Ngài U Kumara Sayadaw, tăng thống phật giáo miến điện, gặp vị lớn hơn, đầu không chức vụ gì, ngài cũng quý sụp xuống đánh lễ, đã lắm. Vì trong đời tu, trên đầu mình có Phật, có pháp, có các bậc cha, thầy của tăng chúng, các vị sư thúc, sư bá, sư huynh, đại sư thúc,.... Bất mãn thầy bạn thì tu với ai. Người sống với nội tâm phế tích.

Mình sống như thế nào mà có nội tâm như phế tích, như mái nhà dột, như lâu đài.

Chưa hết, còn nữa.

Ngài Xá Lợi Phất nói mình không khéo tu, tâm mình như cục sắt, càng đánh càng mòn. Vàng càng đánh càng sáng. Kim loại nào cũng đánh thì mòn, nhưng sắt thì mòn, và một ngày không đụng tới nó thì rỉ, sét.

Đức Phật so sánh, tâm của vị tu tập đàng hoàng như viên ngọc, dồi mài, đánh bóng, càng lúc càng sáng, có ý nghĩa trong cuộc đời.

Còn không mình chỉ như cục sắt thôi.

Chưa hết.

Nó có thứ tâm thức gọi là hoang mạc, tâm thức rừng thẳm. Là sao? Kantara = hoang mạc, sa mạc ; rừng hoang, rừng già, rừng nguyên sinh.

Đức Phật dạy : Chúng sanh nhiều vô số, môi trường sống phức tạp. Cho đến lúc nào vẫn là phạm phu, chúng sanh phạm phu luôn bị vướng kẹt vào các thứ tà kiến : thường kiến & đoạn kiến. Thường kiến có 3 , tin rằng có cái tôi thường hằng bất biến, tin vào đáng chí tôn cao vời nào đó quyết định an bài mọi sự, tin có cảnh giới đời đời bất tử cực lạc thiên đàng. Đoạn kiến cũng có 3 : Vô hành kiến là cho rằng không có thiện ác gì hết, thích thì làm. Vô nhân kiến là không tin vào nguyên tắc nhân duyên. Đứng ra phải hiểu mọi thứ ở đời do duyên mà có, có rồi phải mất đi, mà mình nói ngẫu nhiên có thôi. Vô hữu kiến là phủ nhận toàn bộ những gì bản thân không thấy, không chứng minh được bèn cho là không có.

Có nhiều người tự cho mình là người văn minh, thời đại. Tui là ma quỷ tui không tin, ... niềm tin đàn bà tui không màng, tui tin gì chứng minh được. nghe thì sang, nhưng... anh muốn tin gì anh phải có bằng chứng, muốn bác gì cũng phải có bằng chứng. Bản thân trình độ không cho phép họ cũng bác.

Chỉ còn mình đem ba kiến thức cấp 3, vài năm đại học mà học chuyên ngành sư phạm, vật lý, nông lâm, ngoại giao,... rồi lấy mớ kiến thức mấy năm đi đánh giá toàn bộ vũ trụ thì e rằng hơi ầu. Vô hữu kiến là phủ nhận triệt để những gì không thấy, không hiểu, không chứng minh được. Cái gì mình không chứng minh được ? Kiếp trước, kiếp sau, phạm thánh,...

Chia ra chi ly có 62, nhưng nói gọn thì thường có 3 đoạn có 3.

Mỗi kiếp sống mình tạo ra vô số thiện nghiệp ác nghiệp, ác nghiệp phần lớn, nên đời sau sanh ra mình sanh vào những điều kiện hoàn cảnh tiếp tục tà kiến, ... nếu mình không tin gì hết, buông trôi thả nổi thì chuyện sanh trở lại bị bệnh hoạn, đói nghèo, tàn tật, dốt nát,... khả năng rất lớn.

Bối cảnh sống mù mịt chừng nào thì đầu của mình càng mù chừng đó.

Những hoàn cảnh như vậy thì thời giờ, tâm tình đâu mà sống tâm linh, thế là tôi chìm sâu gắm chặt trong bóng tối tâm thức. thế là gặp ai tin nấy, vì thật sự tôi không có thời gian.

⇒ Tâm thức rừng thẳm. Có nghĩa, nó chỉ cần thiếu chút điều kiện là đi tụt lút. Ngay trong pháp hội, lớp học này nè, nó đã có 84000 tâm thức trong đó.

Tâm thức nhà dột = sống không phòng ngự.

Tâm thức lâu đài = nhìn chung quanh thấy ớn.

Tâm thức phế tích, tâm hoang vu = hoang mang nghi hoặc, không chịu học, không có điều kiện học, bạ đâu cũng học. Nói sơ qua thì hiếu học, nhưng nhìn kỹ, tưởng tượng đi, tôi muốn làm bánh tiêu, bánh xèo thì có nên đi học tùm lum không ? nói vô tội vạ, học tùm lum tốt nhưng tôi không có thời gian, làm sao có thời gian đi học tất cả trên thiên hạ. trong 8 nhỏ bạn dạy tôi tôi nên chọn đứa nào ? tốt bụng, lành nghề, bạ ai cũng học, không giấu nghề cuối cùng bạ ai cũng học.

Tâm thức hoang mạc, rừng thẳm = một là không biết gì, hai là biết tầm bậy.

Kinh Chánh tri kiến, trung bộ => Tâm rừng thẳm. sống bằng tâm hoang vu của tri kiến. Giờ nói mình là Phật tử, nhưng giờ thiền quán trong đầu mình, Pa Auk một mớ, Mahasi một mớ, ... lan man quá coi chừng loãng. tất cả thầy bà dạy cho mình về thiền, giáo lý nên nhớ, phải cẩn thận cái này, ít nhiều họ gắn vào đó nhãn hiệu của họ. Phật pháp mình nên học với thái độ tham khảo là tốt nhất.

Khoái thờ thầy.

Thích thờ thì nên thờ tam tạng.

Đại kỵ là chọn vị thầy vì vị ấy dạy vừa với tạng phủ của mình.

Sơ sẩy là lọt vô tà kiến.

Cho nên có thứ tâm thức : lâu dài, phé tích, nhà dột, sắt rỉ, ngọc quý, rừng thẳm,.

Mỗi phút trôi qua chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Biết hay không biết, thì mình cũng kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó, cần mẫn làm thợ hồ xây dựng ... mỗi phút trôi qua chính tay các vị đang tha về từng cọng rơm làm tổ cho mình sau này, ...tô hồ trét vừa cho ngôi nhà cấp 4, lâu dài của mình, dầu biết hay không.

Theo kinh điển, mỗi phút trôi qua chúng ta sống trong tâm thức nào, nó là journey, destination, lối đi chốn về ngay trong tâm đó thôi.

Có thứ tâm thức Đại dương. Tăng chi, đức Phật dạy có 3 thứ không bao giờ biết no : (1) Lửa, cứ có nhiên liệu là nó cháy. Sáng nay tôi đọc một tin buồn, cyprus, quốc gia nhỏ gần israel đang trải qua đại họa hoạn cấp lịch sử, tôi có người quen ở đó rất dễ thương mà may nhà ở vùng đồi trọc chắc không lây không. Sáng nay mình biết, Ý, Israel, Hy Lạp may be có Nga đang lên kế hoạch điều máy bay sang đập lửa bên cyprus. (2) Biển không bao giờ biết no (3) Lòng tham của chúng sinh không bao giờ biết no.

Giờ nếu mà tôi biết tôi sống được 8 tỷ năm nữa mới chết thì ai cho gì tôi cũng thấy ít, sau khi tôi chết tôi về trời, gặp kim thân đức Phật,.. tôi biết chắc tôi không bị đọa. thì ai cho gì tôi cũng thấy không đủ, cả trái đất tặng tôi tôi cũng không thấy đủ. Các vị biết những ngôi sao lùn, không hoạt động, chờ hư hoại, có nhiều ngôi sao, lõi toàn quý kim, vàng , platinum không, có ngôi sao ruột của nó là khối kim cương, đường kính khối kim cương lên hàng ngàn km.

Đó là nói về tài sản, chứ bao nhiêu thứ khác, tiếng tã

Tâm thức đại dương có 2: tâm thức của người tham nhiều, tâm thức người nhiều trí tuệ. Vì đại dương là nơi dung chứa bao nhiêu động vật khoáng vật... đức Phật, ngài Xá Lợi Phất, Anan... là tâm thức đại dương. Tâm thức những người hiền thiện, đại trí.

Trong đầu chân con bò không thể có khối nước đại dương. Trong đầu óc bình thường không thể có sức chứa như ngài Anan, như ngài Xá Lợi Phất.

Tâm thức đại dương có 2: đa tham, đa dục & nhiều trí tuệ, nhiều đức lành.

Tâm thức đồng bằng & tâm thức núi cao.

Tâm thức đồng bằng, là thứ tâm thức ẩm ướt & người nhiều từ tâm, có thể dung chứa bao nhiêu mầm sống trong đó., Tâm thức ẩm ướt cũng có thể người tham ái nhiều tà kiến nhiều, có thể sinh sôi biết bao thứ cỏ dại, gai góc, côn trùng, độc xà, ...

Tăng chi bộ kinh, phẩm 6 pháp, Bhava đức Phật dạy rằng, tiền nghiệp chúng sinh là một cánh đồng, thức tái sanh là hạt giống, Tham ái là phù sa, chất màu mỡ nuôi dưỡng mầm sống, chủng tử trong cánh đồng đó. => gom chung là tâm thức đồng ruộng. trong tâm thức như vậy có thể sinh sôi bao nhiêu vấn đề của thế giới, ngược lại tâm thức đồng ruộng = Tâm thức mát mẻ, hiền theo nghĩa tích cực : có từ tâm, bao dung, ai mình cũng thương. Như lòng mẹ có thể thương đứa con tàn tật, đứa con bác sỹ, thủ tướng. Tâm thức đồng ruộng nghĩa tích cực là ai cũng thương. Về Miền Tây thấy đồng ruộng nuôi biết bao con người, nó ẩm ướt mà nó nuôi con người để sống, có nước cỏ có cỏ côn trùng, có chuột bọ,=> có ếch nhái => có rắn rít. Và con người mình sống trong môi trường đó. Cho nên tâm thức đồng ruộng hiền tiêu cực là người nhiều tham ái. Hiền tích cực là người có nhiều từ tâm.

Tâm thức núi cao, tâm thức đá khô, có 2: người tàn nhẫn, bất nhân, không có khả năng bao dung, tha thứ, yêu thương muôn loài; Cũng có trường hợp không tạo cơ hội cho mầm mống chủng tử luân hồi nữa.

Trong kinh nói, cuộc sanh tử là biển lớn, từng chúng sanh là chiếc thuyền trôi nổi trên đó. Đức Phật Ngài dạy các vị thánh hữu học là thuyền đã cập bến. Vị A La Hán là thuyền đã kéo lên bờ, lật úp, chờ mưa nắng để mục rã, không tiếp tục cuộc đi nữa. Tâm thức núi cao là không nuôi dưỡng những mầm sống.

Tu tập đến lúc nào đó lòng chúng ta như ngọn núi tuyết, không có gì thích, không có gì bất mãn, chỉ có lạnh chỉ có chán, không có đam mê, tổng khứ, chối từ, trốn chạy, mà mọi thứ tùy duyên, lạnh ngắt, nguội lạnh.

....

Khi là thánh, không quan tâm comfortable, mà tùy duyên. Đến giờ khát thực thì khát thực, biết dân xóm nghèo cần làm phước để đời sau đỡ khó hơn. Còn phàm phu thì hoảng pháp mà phải hoảng chỗ nào sướng cho mình. Lựa chọn chỗ nào nên đi và không nên đi. Lý do mình chọn lựa phần lớn không phải vì chánh pháp mà cảm xúc, cảm tính cá nhân thôi. Tôi nói người tôi cho dễ.... Chẳng hạn tôi tránh đi xa, tránh cực, ở đó tôi biết người thích tôi nhiều, có người quen, có chỗ sau khi dạy tôi đi đâu đó. Thánh thì không. Bậc thánh nhận lời vì chánh pháp, vì trí tuệ, không phải vì bản thân. Đó là tâm thức núi cao ở đó không còn chỗ cho bất cứ cây cỏ, gai góc gì mọc hết, chỉ có tuyết, gió, sương thôi.

Tôi ôn lại bài giảng trưa nay là chữ Tâm địa. Tùy thuộc vào điều kiện sanh tử mỗi người mà mỗi ngày mỗi giờ mỗi phút trôi qua chúng ta sống với thứ tâm thức nào: Tâm thức rừng thẳm, tâm thức phé tích, tâm thức đồng bằng, tâm thức núi cao, hoang mạc, lâu đài, hay nhà nát,.. Việt Nam có chữ nhà nát rất là hay.

Không cần đợi kiếp sau đâu. Người Tây Tạng nói “Kiếp sau của bạn có thể là ngày mai”. Nhưng tôi nói theo A Tỳ Đàm “ngay trong từng phút trôi qua chúng ta đã không ngừng sanh tử luân lưu trong các cảnh giới thông qua các trình độ tâm thức”. Đang dưới ruộng ta hoàn toàn có thể sống bằng tâm thức núi cao. Đang sống giữa phố mà ta hoàn toàn có thể sống bằng tâm thức rừng thẳm. Ở xứ sở văn minh ta hoàn toàn sống bằng tâm thức phé tích. Ở ruộng ta có thể sống bằng tâm thức hoang mạc, đại dương. Tùy mình.

Nếu là tâm thức đại dương thì cuộc luân hồi sắp tới là hải trình trên biển. nếu là sống bằng tâm thức đồng ruộng thì sắp tới là sinh lây, muỗi, cá tôm, nếu là sống bằng tâm thức núi cao thì có chim hạc, gió núi, mây rừng, nếu là sống bằng tâm thức rừng thẳm thì chỉ có bóng đêm, cái chết rình rập đầu đó. Tùy thuộc mình thôi.

....

Trưa nay tôi trích dẫn một loạt bài kinh để các vị thấy nghĩa tâm thức trong phật giáo rất sâu. Tôi nhớ tôi từng nói đầu đó. Về từ ngữ, đất nước lửa gió là vật chất. Đứng đất nước lửa gió là vật chất nhưng thông qua những gì ta hiểu về kinh điển ta thấy rằng:

Tâm thức chúng sinh có những người tâm họ như đất, nặng nề, có người đất là sự chở che nâng đỡ.

Nước, có thể là ẩm ướt, bầy hầy, cũng có thể là mát mẻ, gột rửa, tẩy gội.

Lửa có thể là nóng bức, thiêu đốt, hoang tàn; có thể là sưởi ấm, soi sáng.

Gió có thể là xê dịch, di chuyển, áp suất, tổng đầy cũng có thể là mát mẻ, tẩy uế.

Cho nên, tùy thuộc mỗi người mà chúng ta có tâm hồn như đất, nước, lửa, gió ở khía cạnh nào, tích cực hay tiêu cực.

Tùy thuộc vào quý vị. Chúc các vị một ngày vui.

**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SƯ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐÍNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN.**

WWW.TOAIKHANH.COM

TOAIKHANH.COM